

No. of Printed Pages : 11

Subject Code : 27

B20-SX (E)
(EN/AS/BN)

106503

2020

SANSKRIT (E)

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions :

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া।

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলোর উত্তর দাও।

(a) "The मनुसंहिता is also called मानवधर्मशास्त्र

Write "Yes" or "No".

“হয়” নে “নহয়” লিখা।

“হ্যা” অথবা “না” লেখো।

(b) To which section of the पञ्चतन्त्र does the lesson 'चन्द्रभूपते: कथा' belong ?

‘চন্দ্রভূপতে: কথা’ পাঠটি ‘পঞ্চতন্ত্র’ ৰ কোনটো খণ্ডত আছে?

‘চন্দ্রভূপতে: কথা’ পাঠটি ‘পঞ্চতন্ত্র’ ৰ কোন খণ্ডতে আছে?

(c) Who composed the 'पञ्चतन्त्र' ?

‘পঞ্চতন্ত্র’ কোনে ৰচনা কৰিছিল?

‘পঞ্চতন্ত্র’ কে ৰচনা কৰেছিল?

(d) Who is a bad friend according to the lesson 'गर्दभकुक्कुरकथा' ?

‘গৰ্দভকুক্কুরকথা’ নামৰ পাঠটিৰ মতে বেয়া বন্ধু কোন?

‘গৰ্দভকুক্কুরকথা’ নামৰ পাঠটিৰ মতে খাৰাপ বন্ধু কে?

(e) Give a sanskrit equivalent of the word 'भूति'.

‘ভূতি’ শব্দটোৰ এটা সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ দিয়া।

‘ভূতি’ শব্দটোৰ এটা সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ দাও।

(f) लाभानां श्रेय आरोग्यं _____ तुष्टिरुत्तमा।

Fill in the blank with the suitable word.

উপযুক্ত শব্দেৰে খালী ঠাই পূৰণ কৰা।

উপযুক্ত শব্দ দিয়ে শূন্যস্থান পূৰ্ণ কৰো।

(g) Write a name of a book authored by Dr. Mukunda Madhava Sharma.

ড. মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মাদেৱে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থ এখনৰ নাম লিখা।

ড. মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মাদেৱে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থ এটাৰ নাম লেখো।

(3)

(h) 'उत्तररामचरित is a drama written by भवभूति'.

‘উত্তররামচরিত নাটকখন ভবভূতিয়ে রচনা কৰিছিল।’

‘‘উত্তররামচরিত নাটকটি ভবভূতি রচনা কৰেছিল?’’

Write 'Yes' or 'No'.

‘হয়’ নে ‘নহয়’ লিখা।

‘‘হ্যা’’ অথবা ‘‘না’’ লেখা।

(i) In the drama 'विक्रमोर्वशीयम्' the story of विक्रम and _____ is narrated.

Fill in the blank with the appropriate word.

‘বিক্রমোর্বশীয়ম্’ নাটকত বিক্রম আৰু _____ কাহিনী বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

উপযুক্ত শব্দেৰে খালী ঠাই পূৰণ কৰা।

‘বিক্রমোর্বশীয়ম্’ নাটকে বিক্রম এবং _____ কাহিনী বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

উপযুক্ত শব্দ বসিয়ে শূন্যস্থান পূৰ্ণ কৰা।

2. “एहि एहि इक्ष्वाकुकुमारः।” Who said this line ? Who is referred to as ‘इक्ष्वाकुकुमार’ here ? 2

এই কথাষাৰি কোনে কৈছিল? ইয়াত ‘ইক্ষ্বাকুকুমাৰ’ বুলি কাক বুজোৱা হৈছে?

এই কথাটি কে বলেছিল? এখানে ‘ইক্ষ্বাকুকুমাৰ’ বলতে কাকে बोঝানো হৈছে?

3. ‘चत्वारि तस्य वर्द्धन्ते’ 2

- What are the four things (चत्वारि) referred to here ?

ইয়াত উল্লেখ কৰা চাৰিটা বস্তু কি কি?

এখানে উল্লেখ কৰা চাৰিটা বস্তু কি কি?

4. For what purpose did the leader of the monkeys go to the lake full of lotuses ? 2

বান্দৰৰ দলপতিজন কি উদ্দেশ্যেৰে পদ্মফুলেৰে ভৰপূৰ সৰোবৰটোলৈ গৈছিল?

বান্ৱেৰ দলপতি কি উদ্দেশ্যে পদ্মফুলে ভৰা সৰোবৰটীতে গিয়েছিল?

5. ‘भो स्वर्वेन्द्रो!’ - who said so ? Who are the two heavenly physicians referred to here ? 2

এইদৰে কোনে কৈছিল? ইয়াত উল্লেখ কৰা স্বৰ্গৰ চিকিৎসক দুজন কোন?

এইভাবে কে বলেছিল? এখানে উল্লেখ কৰা স্বৰ্গেৰ চিকিৎসক দুজন কে?

27-S1-B20-SX(E)(TH)

[Contd.

6. Derive the following words :

তলৰ শব্দবোৰৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰা :

নীচের শব্দগুলোর ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰো :

ज्ञात्वा ; अधीत्य ; जाता ; लब्धम् ।

7. Translate the following passages.

4x4=16

তলৰ অনুচ্ছেদকেইটা অনুবাদ কৰা।

নীচের অনুচ্ছেদকয়টি অনুবাদ কৰো।

- (a) तेषु एको जिह्वालौल्यात् अहर्निशं निःशङ्कं महानसे प्रविश्य यत् पश्यति तत् सर्वं भक्षयति। ते च सूपकारा यत् किञ्चित् काष्ठं मृन्मयं भाजनं वा पश्यन्ति, तेनाशु ताडयन्ति।

OR / নহিবা / অথবা

तदा वानरयूथपतिः प्रोवाच - रे रे मूर्खाः, यूयं राजगृहस्य सुखस्य परिणामं न जानीय। तदहं कुलक्षयं स्वयं नावलोकयिष्यामि। साम्प्रतं वनं यास्यामि।

- (b) तदारभ्य राज्ञः कपाले वेदना जाता। ततः तत्रत्यैः भिषग्वरैः सम्यक् विचिकित्सिता अपि न शान्ता। एवमतीते संवत्सरेऽपि काले न केनापि निवारितः तस्य रोगः।

OR / নহিবা / অথবা

परं तस्मिन्नेव क्षणे कार्यवशात् बहिर्निर्गतः बुद्धिसागरः तौ दृष्ट्वा तयोः वार्ता श्रुत्वा तौ राज्ञः समीपं नीतवान्। राजा तौ अवलोक्य मुखश्रियाऽमानुषादिति बुद्ध्वा तौ बहु मानितवान्।

- (c) अस्य महाकवेः विकाशकालम् अधिकृत्यापि विदुषां वैमत्यं दृश्यते। तथापि एतत् निश्चितं यत् कालिदासः चन्द्रगुप्तस्य विक्रमादित्यस्य भूपतेः राजसभायां नवरत्नेषु अन्यतम आसीत्।

OR / নহিবা / অথবা

रघुवंशमहाकाव्यं महाकवेः अनुपमा कृतिरस्ति। एकोनविंशतिसर्गात्मके अस्मिन् महाकाव्ये दिलीपादारभ्य अग्रिवर्णपर्यन्तानां इक्ष्वाकुवंशीयानां नृपतीनां वर्णनं प्राप्यते।

(5)

- (d) तस्य तीक्ष्णां मेधां ज्ञात्वा गुरुः तस्मिन् अतीव स्निहयति स्म। अल्पे वयसि एव पुराणादिशास्त्राणि अधीत्य शंकरदेवः स्वकीय-पाण्डित्यस्य परिचयं दत्तवान्।

OR / नहिवा / अथवा

धर्मप्रचारस्य माध्यमरूपेण तेन अनेकानि वरगीतानि अङ्कीयानाटकानि च रचितानि। अङ्कीयानाटकानां मध्ये 'रुक्मिणी-हरणम्', 'पारिजात-हरणम्', 'चिह्नयात्रा' इति एतानि प्रसिद्धानि सन्ति।

8. Explain the following verses with reference to the context :

5x2=10

प्रसङ्ग-सङ्गति দেখুৱাই তলৰ শ্লোককেইটা ব্যাখ্যা কৰা :

প্রসঙ্গ-সঙ্গতি দেখিয়ে নীচের শ্লোককয়টি ব্যাখ্যা কৰো :

- (a) तयोर्नित्यं प्रियं कुर्यादाचार्यस्य च सर्वदा।

तेष्वेव त्रिषु तुष्टेषु तपः सर्वं समाप्यते ॥

OR / नहिवा / अथवा

यत्कर्म कुर्वतोऽस्य स्यात्परितोषोऽन्तरात्मनः।

तत्प्रयत्नेन कुर्वीत विपरीतं तु वर्जयेत् ॥

- (b) प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्व्वशः।

अहंकारविमूढत्मा कर्ताहमिति मन्यते ॥

OR / नहिवा / अथवा

असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलम्।

अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते ॥

9. Elucidate the idea of the following :

তলত দিয়াবোৰৰ ভাৱ বহলাই লিখা :

নীচে দেওয়াগুলোর ভাব বিস্তৃতভাবে লেখো।

- (a) माता गुरुतरा भुमे: खात् पितोच्चरस्तथा।

OR / নহিবা / অথবা

क्रोध: सुदुर्जय: शत्रुलोभो व्याधिरनन्तक:।

- (b) सुरतरুরिव कामप्रदायिनी।

OR / নহিবা / অথবা

प्रमुखपूजितदेवीस्वरूपिणी।

10. Answer the following questions :

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলোর উত্তর লেখো :

- (a) From which drama the lesson 'भ्रातृस्तेहस्तु दुर्लभ:' is adopted ? Give introduction of the dramatist.

'भ्रातृस्तेहस्तु दुर्लभ:' নামৰ পাঠটি কোনখন নাটকৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে? নাট্যকাৰজনৰ পৰিচয় দিয়া।

'भ्रातृस्तेहस्तु दुर्लभ:' নামৰ পাঠটি কোন নাটকৰ থেকৈ সংগ্ৰহ কৰা হয়েছে? নাট্যকাৰেৰ পৰিচয় দাও।

- (b) Present a note on 'हितोपदेश'.

'हितोपदेश' ৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

'हितोपदेश' ৰ বিষয়ে একটি টীকা লেখো।

(7)

(c) Answer the following questions in Sanskrit :

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ সংস্কৃতত লিখা :

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলোর উত্তর সংস্কৃততে লেখো।

(i) কুমারসম্ভবমহাকাব্যে কস্য কথা উপলভ্যতে?

(ii) মেঘদূতকাব্যে ক: মেঘং দূতরূপেণ প্রেষয়ামাস?

(iii) অভিজ্ঞানশকুন্তলম্ ইতি নাটকে কতি অঙ্কা: সন্তি?

(iv) মেঘদূতকাব্যে কতি ভাগা: সন্তি?

11. (a) Account for the case-endings in any two of the following :

2x2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ কাৰক-বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰা :

নিম্নলিখিত যে কোন দুটাৰ কাৰক বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰো।

‘तेषु’ in Q. No. 7 (a) [तेषु - 7 नं (a) प्रश्नत]

[तेषु - 7 नं (a) प्रश्नते]

“भिषग्वरैः” in Q. No. 7 (b) [भिषग्वरैः - 7 नं (b) प्रश्नत]

[भिषग्वरैः - 7 नं (b) प्रश्नते]

‘माध्यमरूपेण’ in Q. No. 7 (d) (or) [‘माध्यमरूपेण’ -7 नं (d) नहिवा प्रश्नत]

[‘माध्यमरूपेण’ -7 नं (d) अथवा प्रश्नते]

‘प्रयत्नेन’ in Q. No. 8 (a) or [‘प्रयत्नेन’ 8 नं (a) नहिवा प्रश्नत]

[‘प्रयत्नेन’ 8 नं (a) अथवा प्रश्नते]

(b) Derive any two of the following :

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰা :

নিম্নলিখিত যে কোনো দুটাৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰো।

‘প্ৰবিষ্য’ in Q. No. 7 (a) [‘প্ৰবিষ্য’- 7 নং (a) প্ৰশ্নত]

[‘প্ৰবিষ্য’- 7 নং (a) প্ৰশ্নতে]

‘দৃষ্ট্বা’ in Q. No. 7 (b) (or) [‘দৃষ্ট্বা’- 7 নং (b) নহিবা প্ৰশ্নত]

[‘দৃষ্ট্বা’- 7 নং (b) অথবা প্ৰশ্নতে]

‘দৃষ্যতে’ in Q. No. 7 (c) [‘দৃষ্যতে’-7 নং (c) প্ৰশ্নত]

[‘দৃষ্যতে’-7 নং (c) প্ৰশ্নতে]

‘দত্তবান্’ in Q. No. 7 (d) [‘দত্তবান্’-7 নং (d) প্ৰশ্নত]

[‘দত্তবান্’-7 নং (d) প্ৰশ্নতে]

12. (a) Decline any two of the following :

1½x2=3

তলৰ যি কোনো দুটাৰ শব্দৰূপ লিখা :

নিম্নলিখিত যে কোনো দুটাৰ শব্দৰূপ লেখো।

‘নর’ in তৃতীয়া singular [তৃতীয়া বিভক্তিৰ একবচনত]

[তৃতীয়া বিভক্তিৰ একবচনে]

‘নদী’ in ষষ্ঠী plural [ষষ্ঠী বিভক্তিৰ বহুবচনত]

[ষষ্ঠী বিভক্তিৰ বহুবচনে]

‘সম্ৰাজ্’ in পঞ্চমী singular [পঞ্চমী বিভক্তিৰ একবচনত]

[পঞ্চমী বিভক্তিৰ একবচনে]

‘তদ্’(পু) in প্ৰথমা dual [প্ৰথমা বিভক্তিৰ দ্বিবচনত]

[প্ৰথমা বিভক্তিৰ দ্বিবচনে]

(9)

(b) Conjugate any two of the following :

1½x2=3

पद् in लृट् स्थ [लृट् विभक्तिर स्यथ]

[लृट् विभक्तिर स्यथ]

कृ in लोट् हि [लोऽट् विभक्तिर हि]

[लोऽट् विभक्तिर हि]

भू in लङ् अन् [लङ् विभक्तिर अन्]

[लङ् विभक्तिर अन्]

अस् in लट् थ [लट् विभक्तिर थ]

[लट् विभक्तिर थ]

(c) Name and expound any two of the following :

2x2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ব্যাসবাক্য লিখি সমাসৰ নাম লিখা :

নীচৰ যে কোনো দুটাৰ ব্যাসবাক্য লিখে সমাসেৰ নাম লেখো।

दुर्भिक्षम् ; शूलपाणि ; अहिनकुलम् ; राजपुत्रः ।

(d) Change the voice in any one of the following :

1x2=2

তলৰ যি কোনো এটাৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰা :

নীচৰ যে কোনো এটাৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰো।

(i) स ग्रामं गच्छति।

(ii) त्वया पयः पीयते।

(iii) बालकः क्रीडति।

(10)

2+1=3

(e) Define and illustrate 'সম্প্রদান কারক'।

‘সম্প্রদান কারক’ৰ সংজ্ঞা আৰু উদাহৰণ দিয়া।

“সম্প্রদান কারকে”ৰ সংজ্ঞা এবং উদাহরণ दाও।

OR / নহিবা / অথবা

Give examples, in suitable sentences, of any two of the following :

1½x2=3

উপযুক্ত বাক্যত তলৰ যি কোনো দুটাৰ উদাহৰণ দিয়া :

উপযুক্ত বাক্যে নীচের যে কোনো দুটাৰ উদাহরণ दाও।

(i) अव्यययोगे च (ii) अधिशीङ्स्थासां कर्म

(iii) येनाङ्ग विकारः (iv) क्तस्य वर्तमाने

(f) Give the resultant forms of any two of the following :

1x2=2

তলৰ যি কোনো দুটাৰ নিস্পন্ন ৰূপ লিখা :

নীচের যে কোনো দুটাৰ নিস্পন্ন ৰূপ লেখো।

(i) पूज् + णिच् + लट् ति (ii) स्था + णिच् + लट् ति

(iii) ज्ञा + सन् + लट् ते (iv) पच् + सन् + लट् ति

13. Translate into Sanskrit any four of the following sentences :

2½x4=10

তলৰ যি কোনো চাৰিটা বাক্য সংস্কৃতলৈ অনুবাদ কৰা :

নীচৰ যে কোনো চাৰটি বাক্য সংস্কৃততে অনুবাদ কৰো।

(a) The great poet Kalidasa lived in Ujjain.

মহাকবি কালিদাস উজ্জয়িনীত বাস কৰিছিল।

মহাকবি কালিদাস উজ্জয়িনীতে বাস কৰেছিল।

(b) There are many beautiful things in earth.

পৃথিৱীত বহুত সুন্দৰ বস্তু আছে।

পৃথিৱীতে অনেক সুন্দৰ বস্তু আছে।

(c) There will be a meeting here tomorrow.

কাইলৈ ইয়াত এখন সভা হ'ব।

আগামীকাল এখানে একটি সভা হবে।

(d) Learning is the real beauty of a man.

বিদ্যাই হৈছে মানুহৰ প্রকৃত সৌন্দৰ্য।

বিদ্যা হচ্ছে মানুষের প্রকৃত সৌন্দর্য।

(e) Which class do you read in ?

তুমি কোন শ্ৰেণীত পঢ়া?

তুমি কোন শ্ৰেণীতে পড়ো?

(f) Nothing can be accomplished without hard work.

পৰিশ্ৰম অবিহনে কোনো কাৰ্য সাধন নহয়।

পরিশ্রম ছাড়া কোনো কার্য সাধন হয় না।

- o o o -